

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
за участі:

АГХ Гірничо-металургійна Академія в Кракові, Польща
Казахський агротехнічний університет імені Сакена Сейфулліна, Казахстан
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна
SCIRE Foundation, Польща

Міжнародне філософсько-космологічне суспільство, Україна
Громадська організація «Науково-дослідний та консультатційно-практичний
центр бізнесу, маркетингу та права», Україна

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ, СУСПІЛЬСТВА ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА»

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY,
SOCIETY AND ENTREPRENEURSHIP»

(SDESE2023)

27-28 квітня 2023 року

Івано-Франківськ, 2023

УДК 502.131.1(06)+330.3(06)

С 76

С 76 Сталый розвиток економіки, суспільства та підприємництва [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перевозової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – 810 с.
– Електронні текстові дані. – Режим доступу :
https://nung.edu.ua/sites/default/files/2023-05/збірник_тез.pdf
ISBN 978-617-95283-3-0

До збірника увійшли наукові матеріали, тези доповідей, подані учасниками до Організаційного комітету конференції, у яких в багатоаспектному вимірі розглядаються проблеми та перспективи сталого розвитку економіки, суспільства та підприємництва за різними рівнями теоретичного узагальнення, сферами практичної реалізації тощо.

Матеріали будуть актуальними для здобувачів вищої освіти різних рівнів, вчених, науковців і викладачів у галузях управління та адміністрування, освіти, гуманітарних, соціально-поведінкових, природничих та аграрних наук, сфери обслуговування, транспорту, інженерії та інш.

Тексти публікуються в авторській редакції мовою оригіналу.

За науковий зміст, якість поданих матеріалів та використані джерела відповідають автори (для здобувачів всіх освітніх рівнів їх наукові керівники).

УДК 502.131.1(06)+330.3(06)

ISBN 978-617-95283-3-0

© Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, 2023

© Перевозова І.В., 2023

© Автори матеріалів, 2023

© Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023

Роман ОСТАПЕНКО.....	668
РЕСУРСОЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ	
Ірина ПЕРЕВОЗОВА, Андрій КАРАГОЙДІН, Назарій ТАЦАКОВИЧ	670
СЕКЦІЯ 12. СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД СКЛАДОВІ ВПЛИВУ РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ НА РОЗВИТОК РЕГІОНУ	
Іванна ЗАПУХЛЯК, Олег КРАСНЯК	672
СТАЛИЙ РОЗВИТОК МСП ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ГРОМАДИ НА ЗАСАДАХ «ЗЕЛЕНОЇ», ІННОВАЦІЙНОЇ, КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Уляна БЕРЕЖНИЦЬКА ¹ , Надія КРОМКАЧ ² , Любова ПОПОВИЧ ²	676
ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ КОНВЕРГЕНТНИХ ПРОЦЕСІВ В РЕГОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ	
Оксана ЯКУШЕВА	679
ЛОКАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ	
Ірина ПІДРИЧЕВА	682
СТРАТЕГІЯ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	
Лілія СІМКІВ, Уляна АНДРУСІВ	685
СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Тамара ГЛАДКІХ	687
ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	
Олександр ПРИСТЕМСЬКИЙ, Аліна САКУН	690
СУЧАСНІ ТРЕНДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	
Наталія ХОМЮК.....	693
РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	
Ірина ЮРИЧИНА, Анастасія ТВЕРДОХЛІБ.....	695
ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ КОНЦЕПЦІЙ В УПРАВЛІННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ В УКРАЇНІ	
Інна ШАРКО, Ельмір ПУНЬКО	698
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
Ірина ЮРИЧИНА, Анастасія ЛЕНЧУК	700
МЕРЕЖЕВІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТАЛОГО ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ СИСТЕМ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ	
Ганна КОНДРАТЬЄВА.....	703

територій важливо забезпечити ефективне використання ресурсів, зокрема земельних та водних ресурсів, підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток інновацій та технологій у виробництві, а також створення сприятливих умов для інвестування.

Список використаних джерел

1. Lutkovska, S. (2020). Identifications of Environmental Risks in the System Environmental Economic Safety. *Scientific Horizons*. 3(88), 136–143. <https://doi.org/10.33249/2663-2144-2020-88-3-136-143>

2. Наукові основи стратегічної пріоритетної сталого розвитку сільських територій України : [брошура] / Гадзало Я. М., Жук В. М., Могилова М. М. [таін.] ; заред. Я. М. Гадзала ; Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» – Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019. – 40 с.

3. Економічна статистика. Державна служба статистики в Україні. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm

4. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції сільського розвитку до 2030 року» . Міністерство економіки України. URL: <http://surl.li/gjdsml>

УДК 338:43

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

ОЛЕКСАНДР ПРИСТЕМСЬКИЙ, АЛІНА САКУН

Херсонський державний аграрно-економічний університет, Україна

Розвиток та ефективне функціонування галузевого підприємництва, яке в динамічному соціально-економічному просторі потребує переорієнтації державної фінансової підтримки на цільове використання земель та виробничих ресурсів, вимагає комплексних змін у податковій політиці, суттєвої переорієнтації ринків – з внутрішнього споживання і торгівлі на нові світові ринки. Оскільки галузеве підприємництво на селі є системоутворюючим вектором національної, продовольчої, фінансової, екологічної та енергетичної безпеки, його має забезпечувати державо-регуляторні та стимулюючі важелі в децентралізованих сферах.

Питання формування державної політики сталого розвитку та фінансового забезпечення суб'єктів галузей національної економіки є досить актуальним особливо в контексті глобального впливу світових інституцій, жорсткої внутрішньої та міжнародної конкуренції, яка поглиблює розуміння залежності секторального підприємництва в умовах децентралізації сільських територій та окреслює регуляторні фінансові важелі державної політики щодо каналів перерозподілу на місцевому рівні для підтримки фінансової самодостатності регіонів. Комплексний методологічний підхід до оцінки впливу державної

політики на сталий розвиток секторального підприємництва у сільській місцевості має здійснюватися через фінансові, економічні, бюджетні та соціальні показники цільового спрямування задіяних фінансових ресурсів[1].

Варто виділити такі етапи оцінки впливу державної політики на сталий розвиток підприємництва сільських територій:

1) вибір показників розвитку галузевого підприємництва з поділом їх на фінансові та соціально-економічні; визначення домінант надання державної фінансової підтримки суб'єктам господарювання;

2) розрахунок узагальнюючого показника, що визначає ступінь впливу державної політики на фінансово-економічний розвиток галузевого підприємництва на селі з урахуванням напрямів стимулюючих і стримуючих факторів;

3) розрахунок комплексного (узагальненого) інтегрального показника впливу державної політики на фінансовий та соціально-економічний розвиток галузевого підприємництва на селі.

Це означає, що основним напрямком планування (прогнозування) фінансової складової господарської діяльності аграрних підприємств є обов'язкове порівняння найкращого періоду ефективного використання фінансових ресурсів та формування фінансового показника, скориговані на зміну податкового навантаження, інфляції, процентних ставок за кредитні послуги, тобто до початку залучення фінансових ресурсів у технологічний процес, з показниками минулих періодів. Слід зазначити, що матеріальною основою фінансового потенціалу підприємства є фінансові ресурси[2].

Національна система державної підтримки галузевого підприємництва з акцентом на децентралізований вектор розвитку сільських територій визначає її пріоритетні напрями: основна діяльність; інвестиційна діяльність – відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів галузевого підприємництва, що забезпечить їх конкурентоспроможність; інноваційний розвиток – селекція в рослинництві і тваринництві, навчання, впровадження сучасних технологій і т.д. Більше того, як набір інструментів державного регулювання галузевого партнерства вона розвивається у трьох основних формах: 1) пряма форма: фінансова підтримка, шляхом здешевлення кредитів; фінансове забезпечення підприємницької діяльності в сільському господарстві; фінансова підтримка розвитку фермерських господарств та надання кредитів; державна підтримка галузі тваринництва; 2) непряма форма: державне замовлення; зовнішньоекономічне регулювання діяльності агропромислового комплексу (квоти); фінансова підтримка здешевлення фінансового лізингу на купівлю машини та обладнання; 3) умовно-пряма форма: спеціальні податкові режими; рентна плата за спеціальне водокористування, нульова ставка ПДВ [3].

Проект Концепції сільського розвитку до 2030 року передбачає забезпечення сталого розвитку сільських територій, що передбачає єдність та збалансованість трьох його складових: економічної, соціальної та екологічної: економічна складова базується на збільшенні конкурентоспроможної продукції сільськогосподарська продукція, розвиток бізнесу та малі фермерські господарства у сільській місцевості; соціальна базується на створенні

оптимальних соціальних умов та підвищенні якості життя людини як головної цінності суспільства, забезпеченні зайнятості та підвищенні рівня життя сільського населення; екологічна базується на раціональному використанні природно-ресурсного потенціалу сільських територій та їх екологічній безпеці. Політика сталого розвитку враховуватиме місцеві потреби та стимулюватиме місцеві ініціативи. Проте підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарської діяльності можливе лише за надійної підтримки з боку держави, тим паче, що Світова організація торгівлі не забороняє таку форму, як субсидування цієї галузі. В умовах катастрофічного падіння інвестицій в основний капітал та старіння основних засобів скорочуються можливості для подальшого зростання заощаджень, на що, крім інфляції, суттєво впливає неадекватна амортизаційна політика[4].

Серед економічних показників впливу державної політики на цільове спрямування залучених фінансових ресурсів у сільській місцевості найбільш важливими є обсяги фінансування діяльності об'єднаних територіальних громад з різних джерел їх формування. Основним стримуючим фактором, що негативно вплинув на значення економічного показника, є зниження рівня рентабельності операційної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. Високий рівень цього показника зумовлений зміною податкового навантаження у зв'язку зі скасуванням спеціального режиму оподаткування ПДВ. Завдяки спеціальному режиму ПДВ цільове використання накопичених фінансових ресурсів спрямовувалося на оборотні кошти виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції, таким чином збільшуючи чистий прибуток суб'єктів підприємства. Однак зупиненням податкового навантаження на суб'єктів галузевого підприємства відбулося збільшення кількості соціальних навантажень у вигляді сплати орендної плати за земельні ділянки (паї) [5].

Стратегічний вектор державної політики сталого розвитку галузевого підприємства на селі має передбачати: 1) стимулювання підприємницької активності, розширення експортного потенціалу галузей сільського господарства, збільшення обсягів виробництва трудомістка продукція, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню зайнятості та доходів сільського населення; 2) державні гарантії раціонального використання природних ресурсів, безпечності харчових продуктів, екологічної безпеки; 3) соціальні гарантії сільському населенню на основі державних програм сільського розвитку.

Сформовані стратегічні та тактичні цілі державної підтримки сталогорозвитку підприємства сільських територій мають формуватися виходячи з пріоритетності розвитку, необхідності якісного оновлення матеріально-технічної бази та створення розширення нової логістичної інфраструктури зберігання та реалізації сільськогосподарської продукції ринків збуту. Крім того, забезпечення якості реалізації цих заходів обумовлено формуванням ефективної системи фінансового забезпечення підприємницької діяльності у сільській місцевості, спрямованої на покращення доступу виробників до фінансових ресурсів на фінансовому ринку.

Список використаних джерел

1. Iryna V. Forkun, Oleksandr S. Prystemskyi, Olha S. Chernenko, Iryna A.

Chkan, Inna Ye. Yakusheva. Institutionalization of State Support and Development of Sectoral Entrepreneurship of Rural Areas. Public Policy and Administration. 2021, Vol. 20, Nr. 3, p. 454-463.

2. Трусова Н.В., Пристемський О.С., Сакун А.Ж. Фінансовий механізм та інструменти забезпечення стійкого розвитку аграрних підприємств. *Облік і фінанси*. 2019. № 4(86). С. 114-123.

3. Олійник, О.В. 2013. «Критерії державної підтримки сільськогосподарських підприємств». *Економіка агропромислового комплексу*, 2: 49-53.

4. Trusova, N., Kotvytska, N., Pikhniak, T., Pavlova, M., Plotnichenko, S. & Sakun, A. (2022). Attracting foreign investment in cyclic imbalances of the economy. *Scientific Horizons*, 25(5), 101-116.

5. Закон України № 2629-VIII «Про державний бюджет України на 2019 рік», від 23 листопада 2018 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2629-19>

УДК 338.43

СУЧАСНІ ТРЕНДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НАТАЛІЯ ХОМЮК

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна

Сільські території є важливою складовою для розвитку агросектора України, але за останні роки ця ситуація докорінно змінилася. Кількість сільського населення постійно зменшується, зникають сільські населені пункти з карти, в результаті чого зменшуються доходи селянських господарств. Щоб зупинити негативну тенденцію, необхідно реалізувати новий підхід до розвитку сільської місцевості, який включає концепцію сталого розвитку сільських територій, стимулювання підприємницької діяльності, диверсифікацію зайнятості сільського населення та раціональне використання природних ресурсів.

Сьогодні сталий розвиток сільських територій є актуальним, адже сприяє вирішенню глобальних проблем, таких як зміна клімату, енергетична та продовольчої безпеки. В умовах воєнних стану в Україні першочерговим завданням для українського аграрного сектора стало забезпечення населення сільськогосподарською продукцією.

Від початку повномасштабного вторгнення РФ на територію нашої держави сільські території східного регіону та й загалом агропромисловий комплекс України опинився у надскладних умовах. Найбільшою загрозою для економіки та виживання країни в умовах війни був би повний зрив посівної кампанії, але цього не відбулось [1].

Значної шкоди воєнними діями заподіяно земельним ресурсам (мінування територій, зростання потреби в рекультивациі земель, які пошкоджені окопами, снарядами, військовою технікою. На думку Нейтера Р., через бойові дії повністю або частково зруйновані понад 84 тис. одиниць техніки і устаткування. Їхня вартість оцінюється у \$2,9 млрд. Це 44% від усіх фізичних пошкоджень завданих